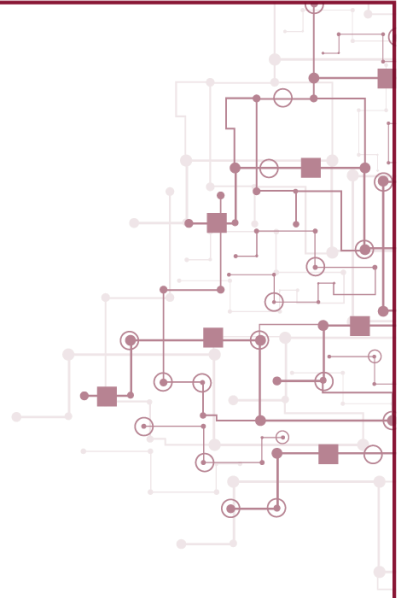

Akademide Yapay Zeka Uygulamaları ve Yapay Zeka için Prompt Mühendisliği

Dr. Ahmet A. MÜNGEN

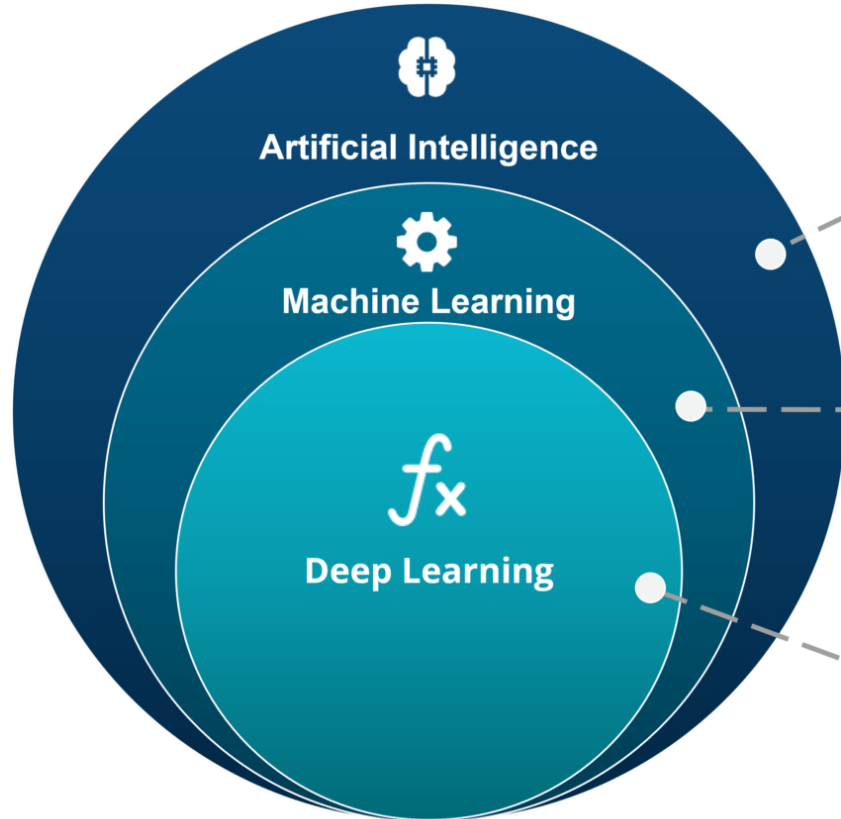
Büyük Veri ve LLM

Bölüm 1

Dr. Ahmet A. MÜNGEN

22 Mayıs 2025

Yapay Zeka Nedir?

ARTIFICIAL INTELLIGENCE

A technique which enables machines to mimic human behaviour

MACHINE LEARNING

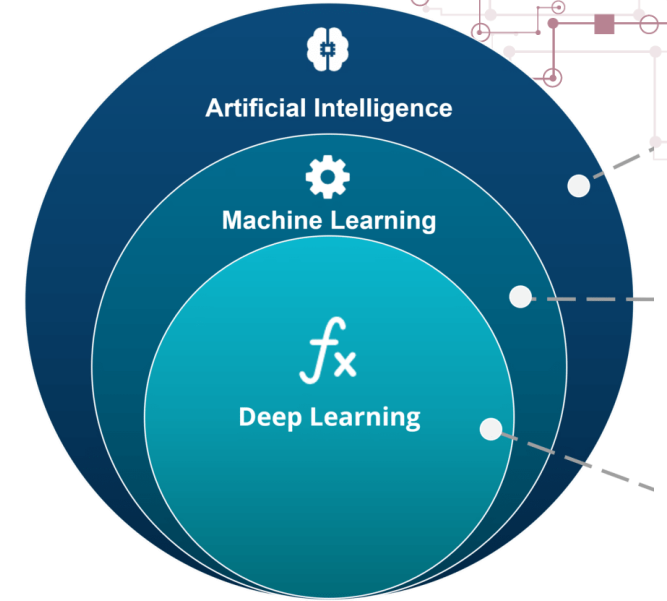
Subset of AI technique which use statistical methods to enable machines to improve with experience

DEEP LEARNING

Subset of ML which make the computation of multi-layer neural network feasible

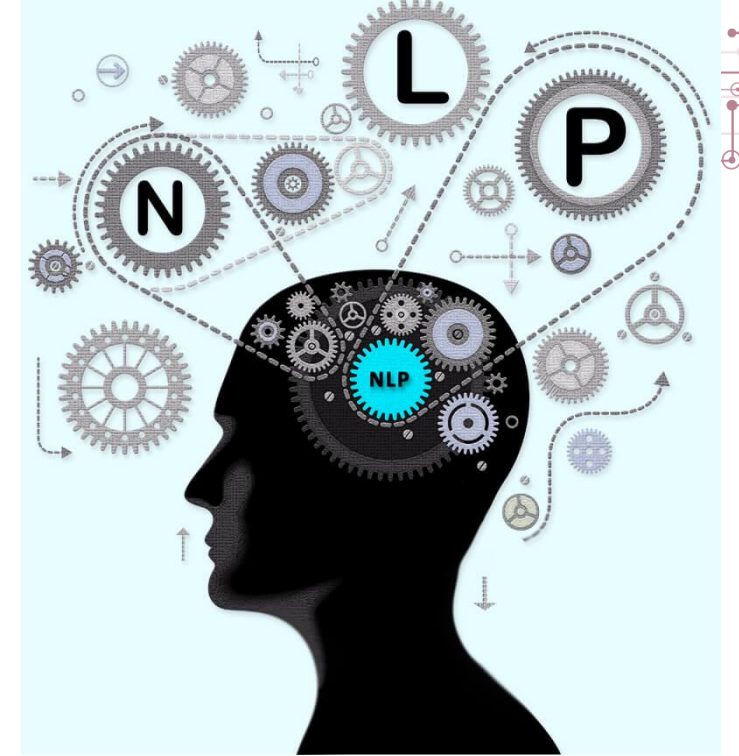
Yapay Zeka Nedir?

- Yapay zeka (YZ), makinelerin bilgiyi algılama, sentezleme ve çıkarım yapma yeteneği olarak tanımlanır. Bu yetenekleri kullanarak, konuşma tanıma, bilgisayarlı görme, (doğal) diller arasında çeviri gibi görevler gerçekleştirilir.
- Makine öğrenimi (MO), makinelerin "öğrenme" yapabilmesini sağlayan ve veriyi kullanarak bilgisayar performansını belirli görevlerde geliştiren yöntemleri anlamaya ve geliştirmeye odaklanan bir alandır. Makine öğrenimi algoritmaları, konuşma tanıma ve metin üretimi gibi çeşitli uygulamalarda kullanılır.
- Derin öğrenme, yapay sinir ağlarına dayanan, geniş bir makine öğrenimi yöntemleri ailesinin bir parçasıdır. Biyolojik sistemlerdeki bilgi işleme ve dağıtılmış iletişim düğümlerinden ilham alınarak geliştirilmiştir.

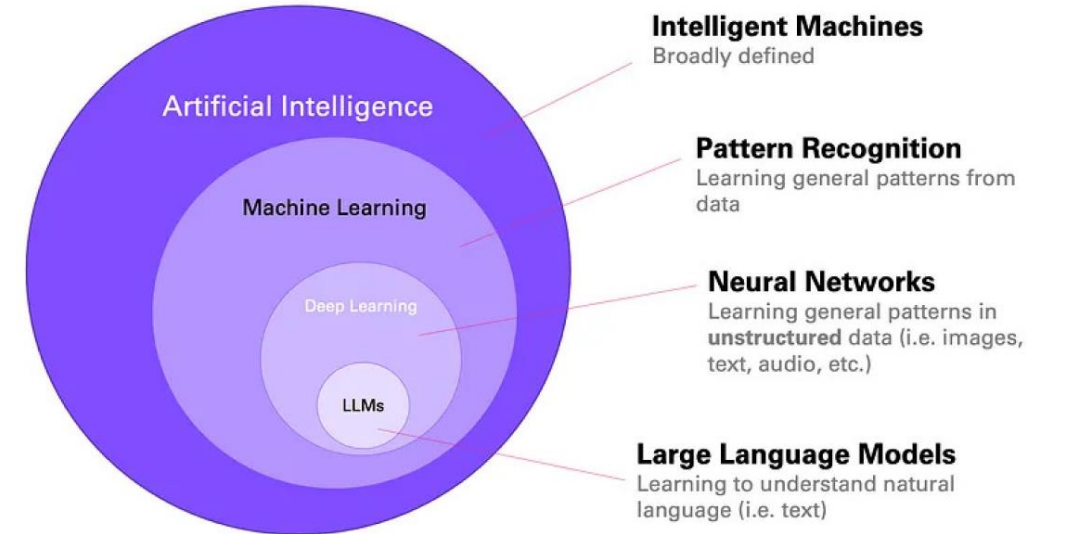
Doğal Dil İşleme (NLP) Nedir?

- Doğal dil işleme (NLP), bilgisayar bilimi ve yapay zeka alanlarının bir araya geldiği disiplinler arası bir alt alan olup, bilgisayarlar ile insan dili arasındaki etkileşimleri konu edinir.
- Özellikle bilgisayarları doğal dil verilerini işlemek ve analiz etmek için programlamak, büyük miktarda doğal dil verisini işlemelerini sağlamak üzerine odaklanır.
- Doğal Dil Üretimi, insanların fikirleri yazıya veya söze dönüştürdükleri sürece benzetilebilir. Doğal Dil Üretimi, bilgisayar sistemlerinin, bilgi hakkında bir temel oluşturan dil dışı bir temsilinden İngilizce veya Türkçe metinler üretebilen yapay zeka ve hesaplama dilbilimi alt alanı olarak tanımlar.

Large Language Model (LLM)

- Milyarlarca parametre ile önceden eğitilmiş, geniş veri üzerinde öğrenim görmüş büyük ölçekli dil modeli
- Metin oluşturma, özetleme, çeviri ve soru-cevap gibi çok sayıda doğal dil işleme görevini yüksek doğrulukla gerçekleştirebilme
- İnce ayar (fine-tuning) veya prompt mühendisliği ile farklı sektör ve kullanım senaryolarına kolayca uyarlanabilir

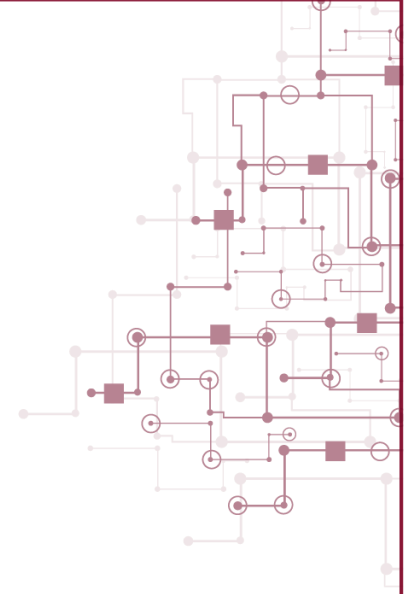
22 Mayıs 2025

Akademide Üretken Yapay Zekâ ve Etik

- Üretken yapay zekâ araçları, akademik süreçleri kolaylaştıran güçlü bir teknolojidir. Ancak bu araçların sorumlu, şeffaf ve etik şekilde kullanımı büyük önem taşır.
- Akademik dürüstlük, özgünlük, kaynak gösterme ve insan emeğine saygı gibi temel ilkeler yapay zekâ kullanımında da geçerlidir.
- Etik kullanım, üretken yapay zekâyı destekleyici ve yardımcı bir araç olarak konumlandırırken; kötüye kullanım, onu yerine yazan ya da insan katkısını gizleyen bir unsur hâline getirir.
- Bu nedenle hem öğrenciler hem de akademisyenler, yapay zekâdan yararlanırken sınırları doğru çizmeli, üretim sürecinde şeffaf olmalı ve katkısını açıkça belirtmelidir.
- Bazı üniversiteler ve dergiler, yapay zekânın katkısını belirtmeyi zorunlu kılmakta, bazıları ise kaynak olarak kullanılmasını kısıtlamaktadır.
- Bu bağlamda, etik ilkeleri ihlal etmeyen yaratıcı ve bilinçli kullanım, akademik geleceğin güvenli biçimde şekillenmesi açısından kritik rol oynamaktadır.

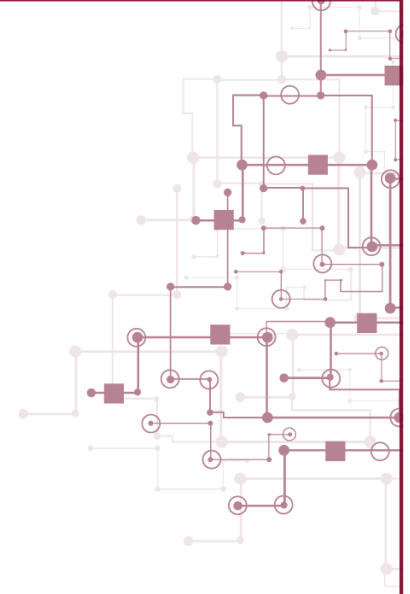
Akademisyenler İçin Üretken Yapay Zekâ Kullanım Alanları

- Akademik Yayın Süreçleri
 - Makale taslağı oluşturma
 - Literatür tarama ve sentezleme
 - Kaynakça düzenleme
 - Akademik çeviri ve dil düzeltme
- Proje/fon başvuru taslağı yazımı
- İstatistiksel analiz yorumlama
- Hakem raporlarına yanıt hazırlama
- Ders Süreçleri
 - Sınav sorusu üretimi
 - Ders materyali üretimi
 - Sınav kâğıtlarını değerlendirme desteği
- Tez konusu önerme
- Yayın ön inceleme
- Hakemlik otomasyonu

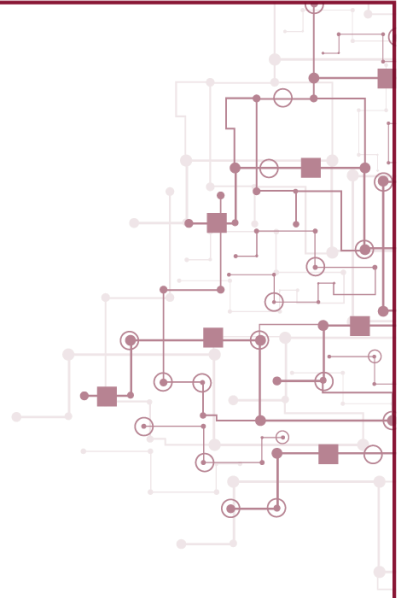
İdari Personel İçin Üretken Yapay Zekâ Kullanım Alanları

- Resmî yazışma taslağı oluşturma
- Toplantı notlarını özetleme
- E-posta metni önerisi
- Etkinlik duyurusu hazırlama
- Sıkça sorulan sorular (SSS) oluşturma
- Form ve belge açıklamaları üretme
- Raporlama desteği
- El yazısı okuma ve dijitalleştirme
- PDF ve belge içeriği tanıma
- Formdan otomatik veri alma
- Belge sınıflandırma
- Chatbot ile anlık destek

Öğrenciler İçin Üretken Yapay Zekâ Kullanım Alanlar

- Ders notu özeti çıkarma: Kitap, makale veya ders slaytlarından kısa ve anlaşılır özetler elde edilebilir.
- Tez ve proje fikri önerme: İlgi alanlarına göre yaratıcı ve özgün konu başlıkları üretilebilir.
- Sınavlara hazırlık soruları üretme: Ders içeriklerine uygun test veya klasik sorular oluşturulabilir.
- Akademik yazım desteği: Metinlerin bilimsel yapıya uygun yazılması, bölümlerin geliştirilmesi sağlanabilir.
- Alıntı ve kaynakça kontrolü: Kullanılan kaynakların doğruluğu, biçimi ve atıf türü denetlenebilir.
- Sunum hazırlama yardımcısı: Slayt yapısı, başlıklar ve açıklayıcı içerikler için öneriler sunulabilir.
- İngilizce/Türkçe çeviri ve sadeleştirme: Yazılı içerikler farklı dillere çevrilebilir ve sadeleştirilebilir.
- Metin benzerlik kontrolü: Yazılan ödev ya da projelerin başka kaynaklarla benzerlik oranı kontrol edilebilir.
- Veri analizi desteği: Anket veya araştırma verileri üzerinden temel analiz ve yorum üretimi yapılabilir.
- Poster ve afiş içerik taslağı: Bilimsel etkinlikler için bilgi düzeni ve içerik önerisi sunulabilir.
- Konu anlatımı yaptırma: Anlaşılmayan ders konularını sade ve örnekli şekilde tekrar anlatmasını sağlayabilir.
- Soru çözdürme ve açıklama alma: Zorlandığı soruları çözmesini ve adım adım mantığını açıklamasını isteyebilir.
- Kavram açıklama: Teknik terimlerin, kuramların veya formüllerin sade anlatımını yapabilir.
- Ders içeriğini seviye bazlı anlatma: Aynı konuyu ilkökul, lise ya da üniversite düzeyinde anlatmasını sağlayabilir.

Etik Açıdan İyi Kullanım Örnekleri

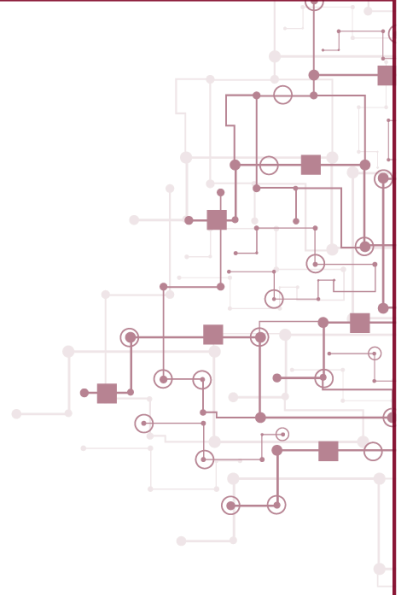
- Yazım yardımcısı olarak kullanma: Bir makale veya tez metninde dilbilgisi düzeltme ve akademik ifade güçlendirme amacıyla kullanmak.
- Özet çıkarma: Uzun akademik metinlerden kısa ve anlamlı özet elde etmek için yapay zekâdan destek almak.
- Sınav sorusu taslağı oluşturma: Akademisyenlerin soru bankası hazırlarken fikir üretiminde kullanması.
- Tez başlığı önerileri alma: Öğrencilerin danışman eşliğinde konu bulmalarına destek olacak şekilde üretken zekâdan faydalanması.
- Kod veya teknik açıklama için kullanma: Algoritma mantığını öğrenmek veya örnek kodları anlamak amacıyla kullanmak.
- Metin sadeleştirme ve çeviri: Bilimsel içerikleri başka dillere çevirmek veya daha sade hale getirmek.
- Sunum hazırlığında yapı önerisi: Slayt yapısını veya konu akışını oluştururken destek aracı olarak kullanmak.
- Araştırma trendlerini analiz ettirme: Literatürün yönelimlerini görmek ve yeni konulara dair iç görü elde etmek.
- Kaynak biçimlendirme: Mevcut referansları APA/MLA gibi biçimlere uygun hale getirmek için kullanmak.
- Yapay zekâ kullanımını açıkça belirtmek: Hazırlanan çalışmalarda yapay zekânın hangi kısımlarda kullanıldığını belirtmek.

Etik Açıdan Uygunsuz / Kötü Kullanım Örnekleri

- Tez veya makaleyi tamamen yapay zekâyâ yazdırmak: Kendi akademik emeği olmadan tamamını AI ile hazırlamak.
- Kaynak göstermeden yapay zekâ çıktısını kullanmak: AI tarafından üretilmiş metni alıntı yapmadan özgün gibi göstermek.
- Yanıltıcı atıflar kullanmak: AI'nin uydurduğu ya da kontrol edilmemiş kaynakları referans olarak yazmak.
- Ödevde bireysel katkısı gizlemek: AI yardımıyla hazırlanan ödevleri kendi özgün çalışması gibi teslim etmek.
- Danışman bilgisi olmadan yapay zekâyâ tez bölümü yazmak: Süreç dışı şekilde yapay zekâdan alınan metni danışman onayı olmadan kullanmak.
- Yapay zekâyı “insanmış gibi” göstermek: AI'nin ürettiği içeriği sanki kendi akademik analiz ve ifadesiymiş gibi sunmak.
- Plagiarizm (intihal) riskini gizlemek: AI çıktısındaki benzer içerikleri özgünleştirmeden kullanmak.
- Veri uydurma (hallucination): Gerçekte var olmayan veya doğrulanmamış bilgileri yapay zekâdan alıp akademik içerikte kullanmak.
- Yazım desteğini içerik üretimi gibi göstermek: Sadece dilbilgisi düzeltilmiş metni, AI'nin içeriği geliştirdiği şeklinde göstermek.

Etik Açıdan Uygunsuz / Kötü Kullanım Örnekleri

- Çalışma sınırlarını belirtmemek: AI ile hangi aşamada çalışıldığı belirtilmeden tüm sürecin kendi üretimi gibi sunulması.
- Yapay zekâyla üretilmiş içeriğin “yardım” mı “üretim” mi olduğunun belirsiz kalması: Katkı düzeyinin açıkça belirtilmemesi.
- Yapay zekâyı insan yerine düşünme eğilimi: Özellikle öğrencilerin, aldığı cevabı sorgulamadan doğru kabul etmesi.
- Yapay zekânın önyargılı içerik üretmesi: Irk, cinsiyet, din gibi konularda taraflı/yanıltıcı içerik üretme ihtimali ve bunu fark etmeden kullanmak.
- Yapay zekâyla yapılan üretimin "kişisel gelişimi engellemesi": Özellikle öğrencilerde araştırma, analiz ve yazma becerilerinin gelişmesini köreltme riski.
- Gizli olmayan ama “hassas” verilerin farkında olmadan AI’ye verilmesi: Örneğin bir öğrencinin kişisel verileri, sınıf performansı, kurum içi karar metinleri gibi içerikler AI’ye yazılırken dikkat edilmemesi.

1. Kuruma Özgü Bilgiyle Eğitilmiş Modeller (Fine-Tuned LLM)

- İçerik bağlamını kuruma özel hale getirir: Üniversitenin ders içerikleri, yazım kuralları, akademik politika belgeleriyle eğitilmiş bir model daha isabetli çıktılar verir.
- Kurum içi terminolojiye aşina olur: Kendi disiplinde kullanılan özel kavramları, terimleri veya kısaltmaları doğru yorumlar.
- Tez ve ödev denetiminde daha hassas olur: Kurumun geçmiş çalışmalarıyla eğitildiği için benzerlik, tema veya metodoloji açısından daha doğru geri bildirim sağlar.
- Eğitim materyali üretiminde tutarlılık sunar: Dönem boyunca kullanılacak materyallerin tonu, yapısı ve örnekleri daha tutarlı olur.
- Etik yönergeleri içselleştirmiş öneriler sunar: Kurumun akademik etik ilkeleriyle eğitildiği için sınırları daha iyi korur.

1. Kuruma Özgü Bilgiyle Eğitilmiş Modeller (Fine-Tuned LLM)

Üniversitelerde İdari ve Akademik Personelin Yapay Zekâyı %100 Verimli Kullanması Durumunda;

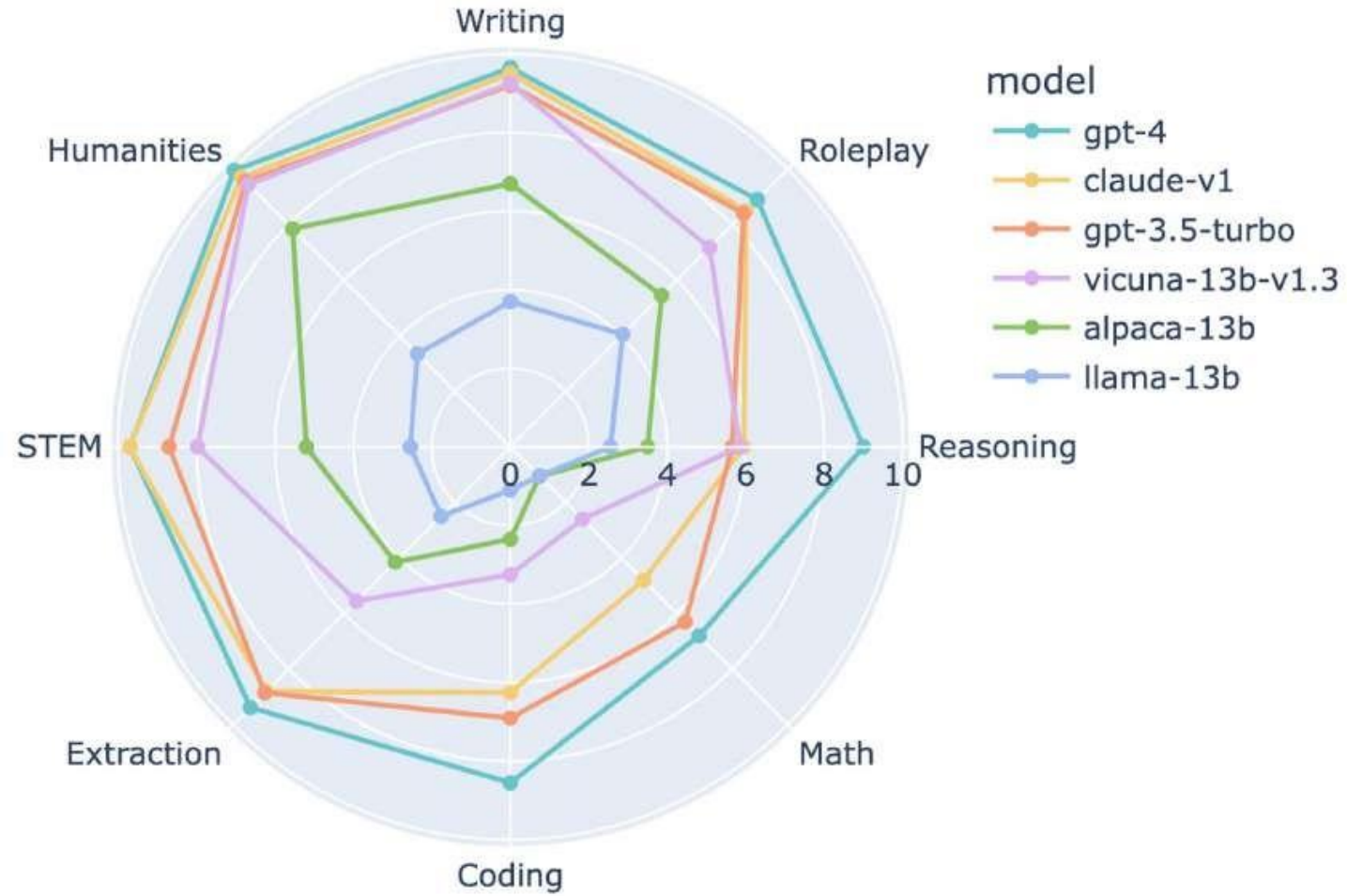
1. Tahmini Verim Artışı (Toplam Kurumsal Ölçekte)

Alan Verim Artışı Tahmini (%)

• İdari süreçler (yazışma, belge, e-posta, toplantı)	→	%40–60 daha hızlı süreç tamamlanması
• Akademik personel (ders, yayın, tez danışmanlığı)	→	%30–50 zaman tasarrufu ve içerik üretkenliği
• Öğrenci hizmetleri (danışma, başvuru, belge işleme)	→	%50–70 daha hızlı ve doğru geri dönüş
• Genel kurumsal etki (toplam üretkenlik)	→	%25–35 arası kurumsal verim artışı

-> Yani üniversitenin bütün birimleri entegre biçimde AI'yi etkili kullansa, toplam sistemsel verimlilik yaklaşık %30 civarında artabilir.

LLMs Matematikte iyi değildir!

22 Mayıs 2025

1. AI Detector Nedir?

- AI Detector'lar, metinlerin insan tarafından mı yoksa yapay zeka/LLM tarafından mı üretildiğini tespit etmeye çalışan yazılımlardır.
- Akademik çalışmalarda özgünlük, intihal, etik kontrol ve sınav güvenliği için kullanılırlar.

2. AI Detector'ların Sınırları

- Yüksek doğruluk iddiası genellikle tartışmalıdır; çoğu zaman LLM ile yazılmış metni doğru tespit edemeyebilirler.
- "False positive" (yanlış alarm) ve "false negative" (yanlış negatif) oranları yüksektir.
- LLM'lerin sürekli gelişmesi, tespit mekanizmalarını zorlaştırır.
- Farklı diller ve metin türlerinde başarı oranı değişebilir.

1. Dil Modeli Karşılaştırması

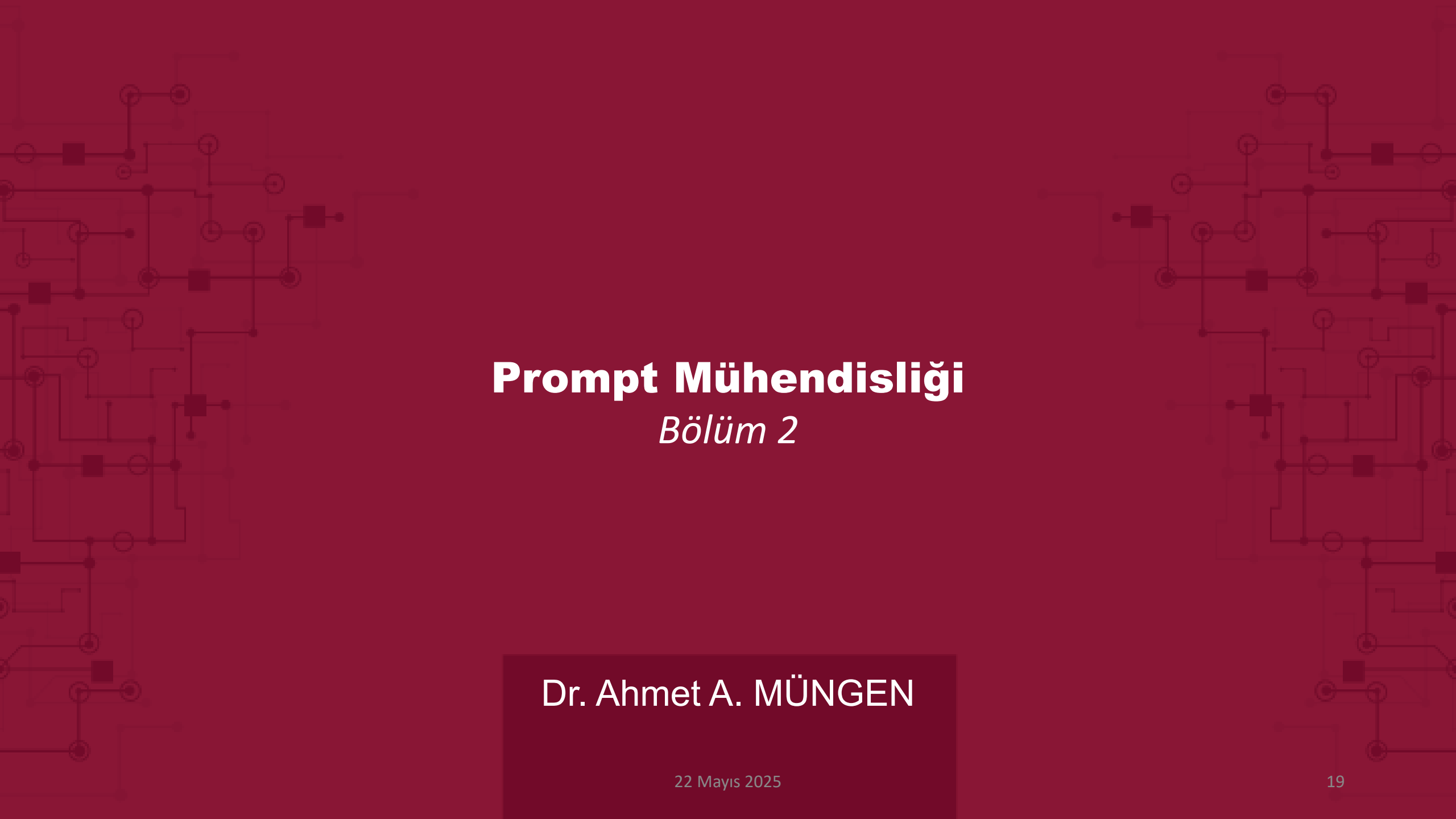
- AI detector'lar, kontrol edilen metni büyük dil modellerinin (GPT, Claude, vs.) nasıl metin ürettiğiyle karşılaştırır.
- LLM'lerin karakteristik “yazım tarzı”, kelime sıklığı, cümle yapısı ve tutarlılık gibi özellikler analiz edilir.

2. Olasılık ve “Perplexity” Analizi

- AI ile yazılmış metinler genellikle daha düşük “perplexity” (karmaşıklık) değerine sahiptir, çünkü yapay zekâ tutarlı ve tahmin edilebilir yazar.
- Detector, metni LLM'e tekrar verip, modelin “bu metni ben mi yazdım?” olasılığını hesaplar.
- İnsan yazısında genellikle daha fazla çeşitlilik ve beklenmedik dil yapıları görülür.

3. Özel İşaretler ve Parçacıklar

- AI modelleri bazen tipik kalıp ifadeler veya belli türde cümleler üretir (örneğin “As an AI language model, ...” gibi).
- Bazı detector'lar bu tür “ipucu” ifadeleri de tarar.

Prompt Mühendisliği

Bölüm 2

Dr. Ahmet A. MÜNGEN

22 Mayıs 2025

19

Prompt Nedir?

◆ **Prompt**, yapay zekaya bir görev vermek için kullanılan **anlamalı ve yönlendirici ifadedir**.

Model, bu ifadeyi yorumlayarak istenen çıktıyı üretir.

◆ Sadece **Anahtar kelime ile arama**, bir prompt değildir.

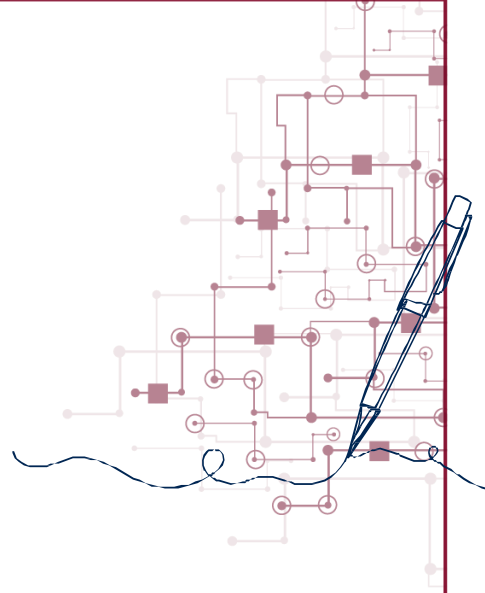
→ Prompt; bağlam, amaç ve dilsel yapı içerir.

◆ Kullanıcı, LLM ile şu yollarla etkileşim kurabilir:

- Metin arayüzü (chat ekranı)
- API üzerinden veri gönderimi
- Sesli komutlar (mikrofon)

◆ **Ardışık ve mantıklı yönergeler zinciri** ile karmaşık görevler çözülebilir.

→ Bu yapıya **Zincirleme Prompting (Chain-of-Thought Prompting)** denir.

Yararları

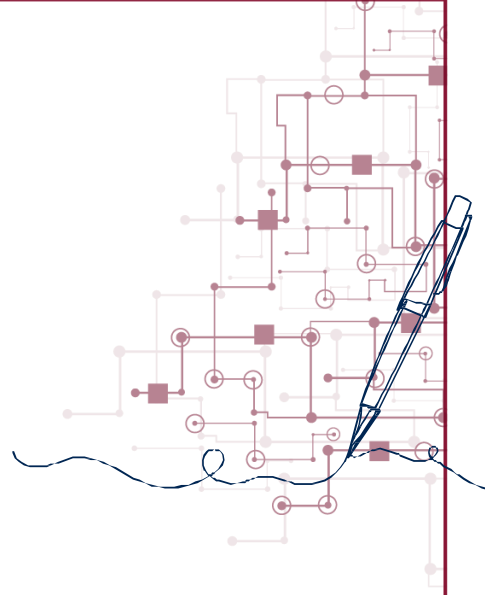
- Görevleri **doğal dilde (Natural Language)** tanımlar

Uzman bilgi veya teknik beceri gerekmez.

→ Örneğin: Boolean mantığı, programlama dili bilmeye gerek yok

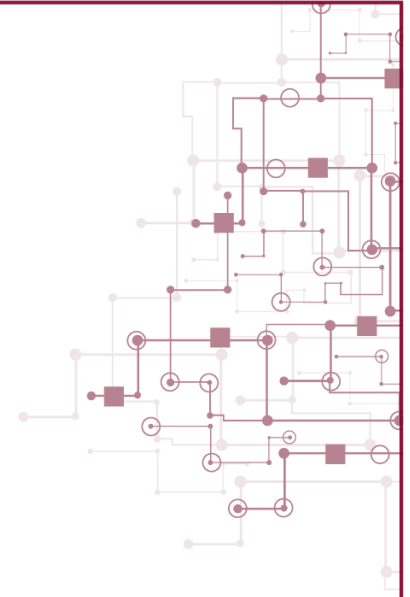
- Çok dilli girişleri** destekler.

→ İngilizce dışında birçok dili anlayabilir ve yanıt verebilir

Be Concise (Kısa Olun)

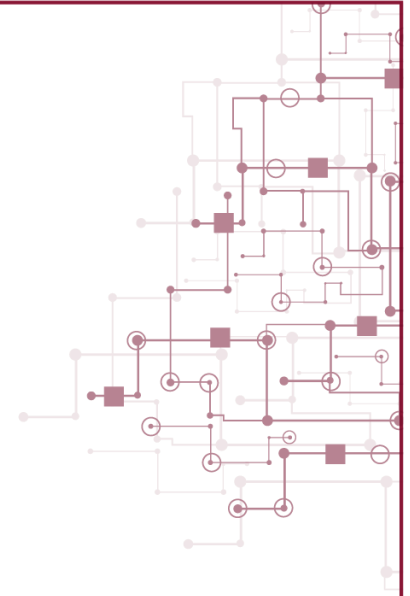
- Kısa ve net olmayı hedefleyin
- Mümkün olduğunca basit bir dil kullanın

EXAMPLE

- Karmaşık istem ve soru formatı:
"Bana fotosentez süreci ve bu biyokimyasal reaksiyonun önemi hakkında ayrıntılı bir açıklama sağlayabilir misiniz?"
- Daha öz istem ve öğretici format
"Fotosentez sürecini ve önemini ayrıntılı olarak açıklayın."

Be Clear (Net Olun)

- Belirsiz ve muğlak ifadelerden kaçının
- Gerektiği kadar spesifik olun

- *Belirsiz ifadeler ve soru biçimiyle istem:*
"Bir makale nasıl üretirim?"
Daha net, daha az belirsiz ve buyurgan biçim:
- *"Akran denetimli bir akademik dergi için bir araştırma makalesi yazmanın genel adımlarını açıklayın."*

EXAMPLE

Bağlam ve mantıksal yapıyı ekleyin.

- Muhakemeyi geliştirmek için bağlam sağlayın
- Yapılandırılmış ve tutarlı istemler oluşturun

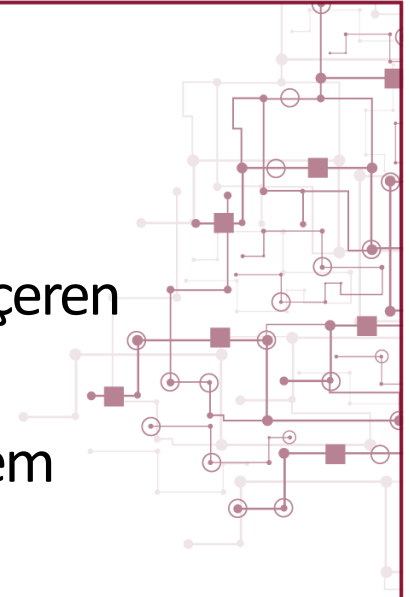
EXAMPLE

- Bağlam içermeyen yapılandırılmamış istem:
"Bir araştırma makalesi yazmada yer alan görevlerden bahsedin."
- Bağlam içeren yapılandırılmış istem:
"Bir öğrenci ödevi için bir araştırma makalesi yazmada yer alan adımları listeleyin. Bir konu seçerek başlayın, son taslağı düzelterek bitirin."

Karmaşık görevleri parçalara ayırın

Tek bir komutta, çeşitli formatlar isteyen birkaç görevi birleştirmekten kaçının

- Çok adımlı veya konu içeren görevleri.
- Ayrı istemlere veya istem zincirlerine bölün.

EXAMPLE

"Hedef kitleyi, temel mesajları ve tanıtım stratejilerini ayrıntılı olarak açıklayan yeni bir çevre dostu ürün için kapsamlı bir pazarlama kampanyası tasarlayın. Sosyal medya, basılı yayın ve televizyon gibi reklam ortamlarına dair belirli örnekler verin ve modern minimalist bir tarzda bir reklamın görsel bir maketini oluşturun. Reklam için anlamlı bir alternatif metin yazın ve erişilebilirliği artırmak için içeriğini özetleyin. Son olarak, bu pazarlama kampanyasını potansiyel yatırımcılara sunmak için 2 dakikalık bir tanıtım metni taslağı hazırlayın."

22 Mayıs 2025

İstenilen çıktıyı belirtin..

- Stil & Ton
- Derinlik & Uzunluk
- Biçim, dil veya içerik türü
- Temperature → hassasiyeti ve yaratıcılığı kontrol eder

- Stil ve Ton: “Bir tabloid gazetesinin basit stilinde XYZ hakkında bir paragraf taslağı hazırlayın. Sansasyonel bir ton kullanın.”
- Derinlik ve uzunluk: “500 kelimeyi aşmayan XYZ konusu hakkında üst düzey bir hukuki argümantasyon sunun.”
- Biçim, dil, içerik türü: Örneğin: Üç sütunlu bir tablo; Swahili dilinde bir şiir; Python dilinde bir senaryo
- Sıcaklık: Göreve bağlı olarak yaratıcılık ve kesinlik arasında denge kurun

EXAMPLE

Yaklaşımınızı Yansıtın ve Uyarlayın

- Sonuçları sürekli değerlendirin
- Esnek olun, ince ayar yapın ve geliştirin
- Ayarlayın, sonra tekrar çalıştırın!

EXAMPLE

- Diğer prensipleri uygulayarak
- Farklı bir yönlendirme tekniği kullanarak
- Hiçbir gelişme yok mu?
 - Ayarlamalarla bile?
 - Sıfırdan başla!

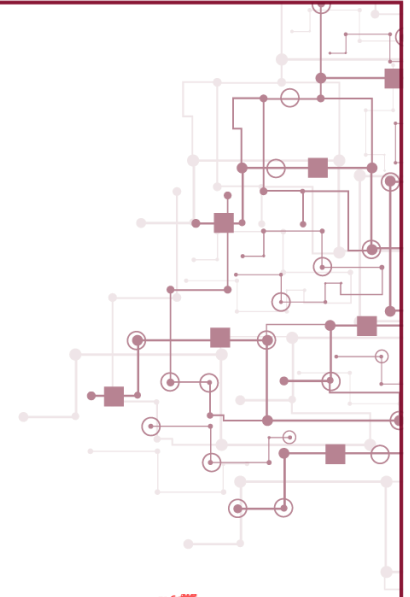
Bu prensipleri birleştirin.

- Bu ilkeler birbirini tamamlar
- En iyi sonuçlar için modüler olarak karıştırın ve eşleştirin

EXAMPLE

- Daha önceki örnek, zaten iyileştirilmiş (ton ve stil):
"İklim değişikliği hakkında bir tabloid gazetesinin basit stilinde bir paragraf taslağı hazırlayın. Sansasyonel bir ton kullanın."
Daha da iyileştirilmiş: netlik, bağlam, sıcaklık, uzunluk:
- "İklim değişikliğinin etkileri hakkında bir başlık da dahil olmak üzere 500 kelimelik bir gazete paragrafı taslağı hazırlayın. Bir tabloid gazetesinin basitleştirilmiş dilbilgisini uygulayın ve sansasyonel bir dil kullanın. İklim değişikliğinin etkilerini anlatırken yaratıcı olun."

Örnekler Verin.

- Yararlı örnekler akıl yürütmeyi destekler
- Giriş veya çıktıyla ilişkilendirilebilir
- Gerekirse açıklayın

EXAMPLE

- Örnek eklenmemiş istem:

"Sağlık uzmanları tarafından tartışmalı olarak görülebilecek beslenmeyle ilgili bir iddiada bulunun."

Aynı istem, bir örnekle iyileştirildi:

"Sağlık uzmanları tarafından tartışmalı olarak görülebilecek beslenmeyle ilgili bir iddiada bulunun, örneğin 'Çikolata sizin için iyidir'."

'Rol yapma': Kişileri ve senaryoları kullanın.

- Siz film yönetmenisiniz --- AI sizin yöntem aktörünüzdür "Program" Yapay roller ve senaryolar aracılığıyla AI modeli
- Ton, derinlik, stil ve hatta uygulanan eğitim verilerinin ince ayarını yapmanın kısayolu

"Çok yoğun bir sınav dönemine hazırlanan bir üniversite öğrencisiyim. Bir GenAI sohbet robotuna erişimim var. Öğretim yöntemleri ve yeni teknoloji konusunda açık fikirli, ancak akademik dürüstlük konusunda kararlı olan öğretmenim siz olacaksınız. Yetkisiz GenAI araç kullanımı yoluyla öğrencilerin akademik dürüstlük standartlarını ihlal etmesinde son zamanlarda görülen artışın farkındasınız. Bu araçların kullanımı konusunda sınıfıma, tasarruf edebileceğim zaman ve emeğe ve kimsenin beni yakalayamayacağına olan inancıma rağmen onları kullanmamaya ikna edecek hangi tavsiyelerde bulunursunuz?"

22 Mayıs 2025

EXAMPLE

Yapay zeka ile istemleri oluşturun veya iyileştirin

- AI'dan sizin için bir komut istemi yazmasını isteyin
 - Meta-istem: İstenen sonucu, uygulamayı, amacı vb. açıklayın.
- AI kullanarak kendi komut istemlerinizi iyileştirin
 - AI aracılığıyla kendi komut isteminizi çalıştırın → Geri bildirim ve iyileştirmeler isteyin
 - Dikkatli olun ve düşünün
- AI aracına, komut isteminizi anlayıp anlamadığını ve nasıl anladığını sorun
 - Açıklamalı bir örnek çıktı isteyin
 - Ya da araca, komut isteminize göre hangi adımları gerçekleştireceğini açıklamasını söyleyin

→ **DİKKAT!**

Bazı araçlar insan komutlarını otomatik olarak iyileştirir

→ *Etkilerinin farkında olun!*

EXAMPLE

Girişinizi işaretleyin

- **Basit noktalama işaretleri** bile yapay zekanın anlamasını kolaylaştırır.
- Ancak, sahte biçimlendirme (örneğin ****kalın****, **->**, **---**, **#** başlık) kullanmak daha **etkilidir**.
- **Girdileri standartlaştırın**
 - Özellikle geçmiş mesajları hatırlayan sistemlerde çok işe yarar
- **Yeniden kullanılabilir prompt şablonları** oluşturun
 - Sürekli aynı tür görevler için zamandan tasarruf sağlar

...talimatınızı düzeltin:

EXAMPLE

- Daha önceki komut, çıktı parametrelerini belirleyerek iyileştirildi:
- “İklim değişikliğinin etkileri hakkında, bir başlık da dahil olmak üzere 500 kelimelik bir gazete paragrafı taslağı hazırlayın. Bir magazin gazetesinin basitleştirilmiş dilbilgisini uygulayın ve sansasyonel bir dil kullanın. İklim değişikliğinin etkilerini anlatırken yaratıcı olun.”
- Yönlerini işaretleyerek daha da geliştiriyoruz
- “Görev: Bir başlık da dahil olmak üzere 500 kelimelik bir gazete paragrafı taslağı hazırlayın. Konu: İklim değişikliğinin etkileri.
Stil: Bir magazin gazetesinin basitleştirilmiş dilbilgisini kullanın.
Ton: Sansasyonel bir dil kullanın.
Kesinlik: İklim değişikliğinin etkilerini anlatırken yaratıcı olun.”

AI'i Harici Datalar ile Birleştirin

Term → RAG = Geri Alma-Artırılmış Üretim

AI eğitimde kullanılan bilgileri bilir.

○ ...ama harici kaynaklardan arama yapabilmek başka bir yetenek.

- AI modelleri genelde sonuçlardan bir özet üretir.
- Bazı toollar bu işi otomatik yapar, e.g. Perplexity

→ Diğerlerinin de buna teşvik edilmesi gerekir!

→ **Halüsinasyon ve önyargıları ele alır, ancak ortadan kaldırmaz!**

Akademik Dürüstlük

- Her zaman önce akademik dürüstlüğe dikkat edin
- Akademik en iyi uygulamalarda Promptların rolünü iyi anlayın
- İstemler de dahil olmak üzere herkesin AI kullanımına rehberlik edin.
- Kurallar Ünvanlara/görevlere göre farklılık gösterecektir.

Araştırmacılar...

Mevcut **AI politikalarını inceleyin...**

- Bir yayını yayınlamayı hedefliyorsanız
- Fon başvurusunda bulunurlarsanız veya fon alırlarsanız
- Akran Değerlendirmesine girecekse

bir araç veya belirli bir kullanım durumu hakkında şüpheniz varsa

- yayıncıları, dergi editörleri ve fon sağlayıcıları ile tekrar kontrol edin ve bir kütüphanecinin rehberliğini alın

AI kullanımlarının araştırma işbirlikçilerine karşı şeffaf olması

→ Bazı yapay zeka politikaları, derhal açıklama yapılmasını zorunlu kılıyor(Thomas, 2023)

Atıf Verin

→ yayıncının, derginin, stil sağlayıcısının kurallarına göre

Eğitimciler ...

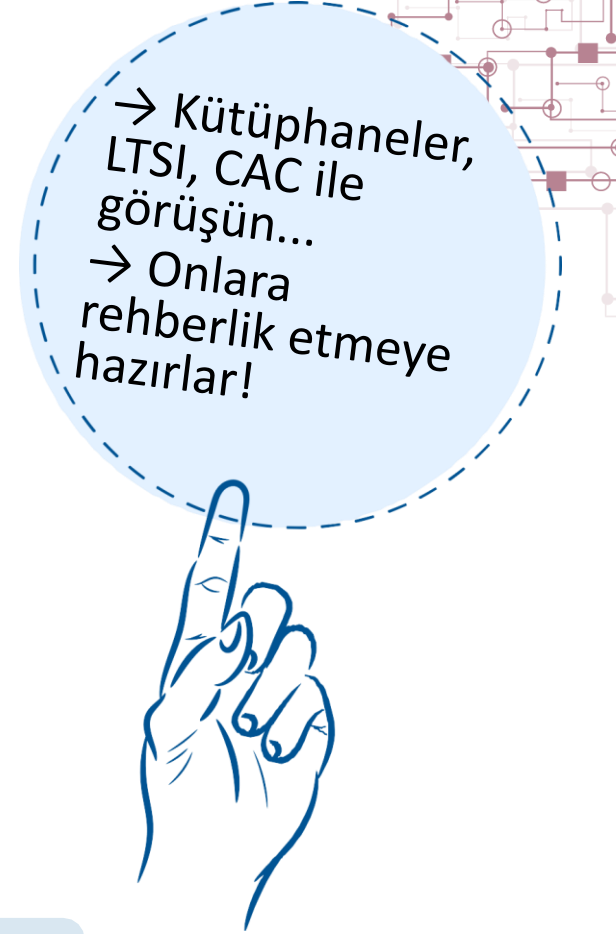
...kurumsal politikalar ve rehber dokümanları okuyu

- Öğrencilerini bu politikaları incelemeye yönlendirin

...öğrencilerin AI kullanımına ilişkin kendi duruşlarını göz önünde bulundurun

- Araştırma ödevlerine net talimatlar ekleyin.
- Eğer AI kullanımına izin veriyorlarsa, şunları yapmalıdırlar...
 - Stil sağlayıcılarının AI atıf kurallarıyla tanışın
 - Verimli ve etik uygulama üzerindeki istemli tasarımın etkisinin farkında olun

- → Eğitimci bunların hiçbirinden emin değil mi? İstem tasarımı hakkında soruları mı var?

Bir İstemin Öğeleri

- A prompt is composed with the following components:

- Instructions

- Context

- Input data

- Output indicator

Classify the text into neutral, negative or positive

Text: I think the food was

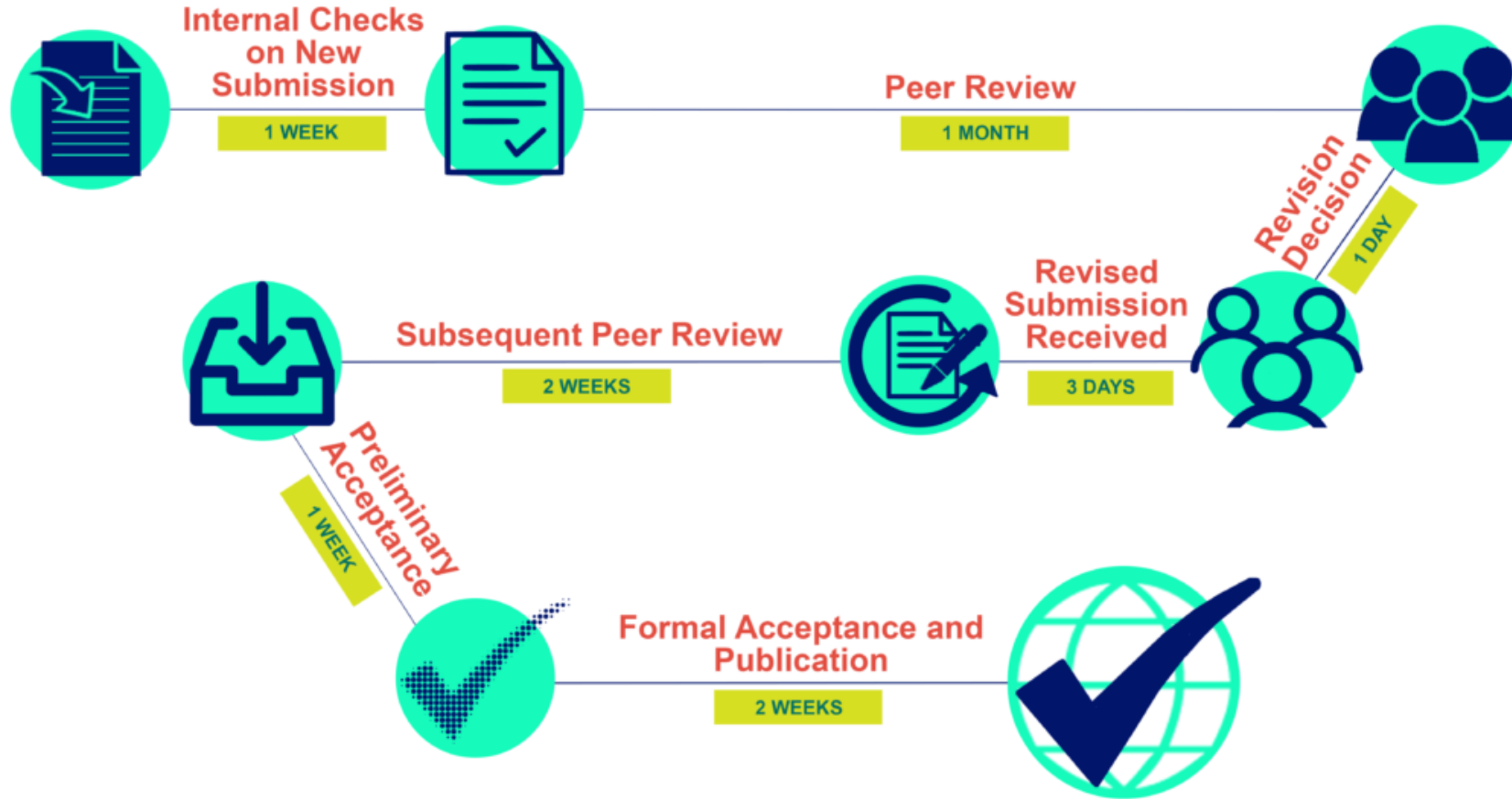
okay. Sentiment:

Büyük Veri ve LLM

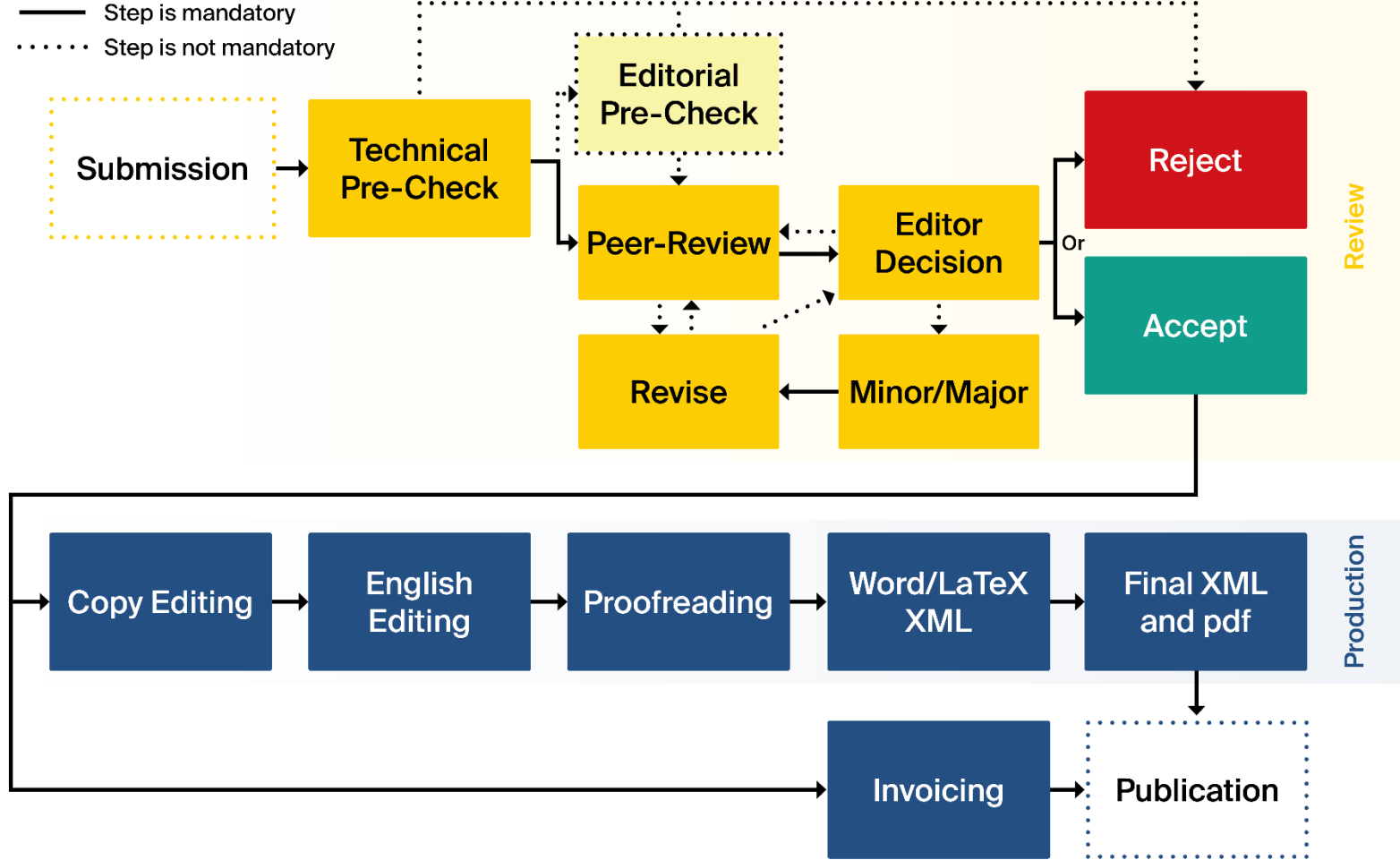
Bölüm 3

Dr. Ahmet A. MÜNGEN

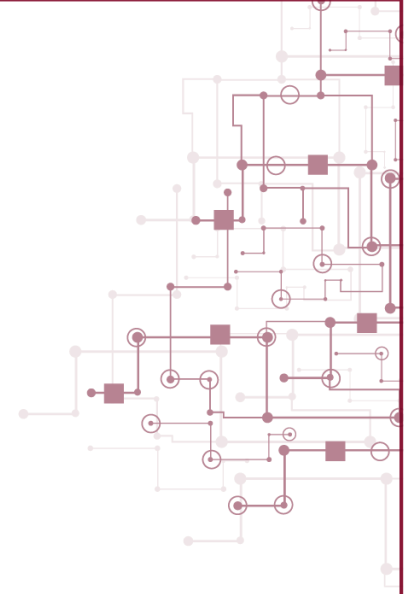
Akademik Yayın Süreçleri

Akademik Yayın Süreçleri

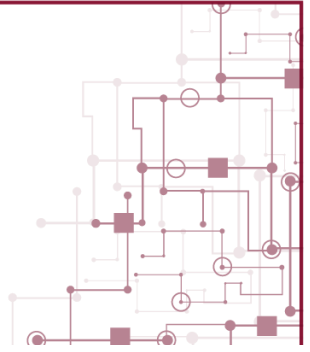
10 Maddede Akademik Yayın Süreçleri

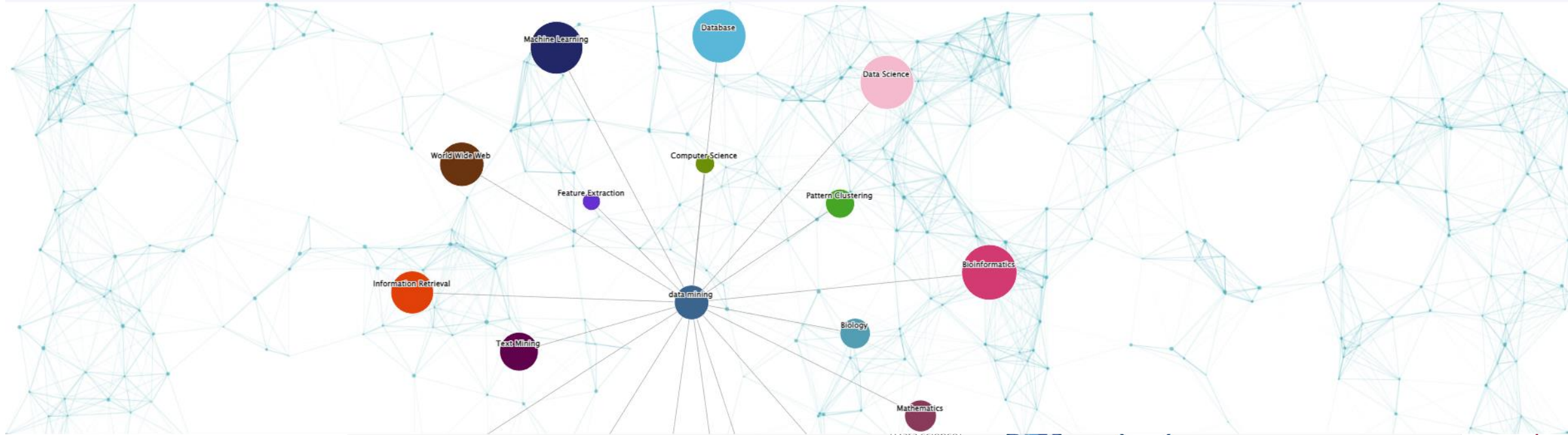
Bir yayının düşünce sürecinden yayımlanmasına kadar geçen süreci maddelere ayırabiliriz.

1. Çalışılacak Konuları Tespit Etmek
2. Literatür Araştırması Yapmak
3. Deney test ve diğer analizleri yapmak
4. Test ve Analizleri Metne Dökmek
5. Literatür Araştırmasını Metne Dökmek
6. Atıf Vermek ve Kaynakça Düzenlemek
7. Dokümanı düzenlemek ve dergi formatına hazır hale getirmek
8. Dokümanın dergiye gönderilmesi
9. Dokümanın hakem raporlarına göre revize edilmesi
10. Dokümanın Yayımlanması

1- Çalışılacak Konuları Tespit Etmek

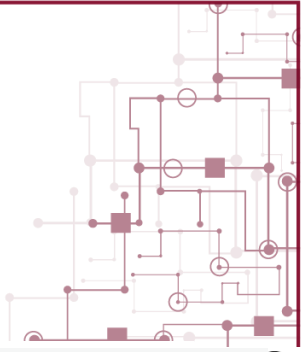

data mining

22 Mayıs 2025

2 - Literatür Araştırması Yapmak

Akademik Araştırma

- Keşif Araçları
- Piri AI
- Merak
- Sem
- Scisearch
- Paper
- Scite
- Reser

atlanması
Çözümünde
Hesaplama...

Fotosentez Sürecini
Yapay Ortamlarda Simüle
Etme Çabaları ve...

Bilgisayar Destekli
Genomik Araştırmalarda
Derin Öğrenme...

Jeolojik Zamanda İklim
Değişikliklerinin Biyolojik
Çeşitlilik Üzerindeki...

Kanser Hü
Metabolik P
için Yapay Z

Bir soru sorun veya araştırma konusu yazın...

Kullanım Kılavuzu

Gelişmiş Arama

☐ Images: off

Abstract

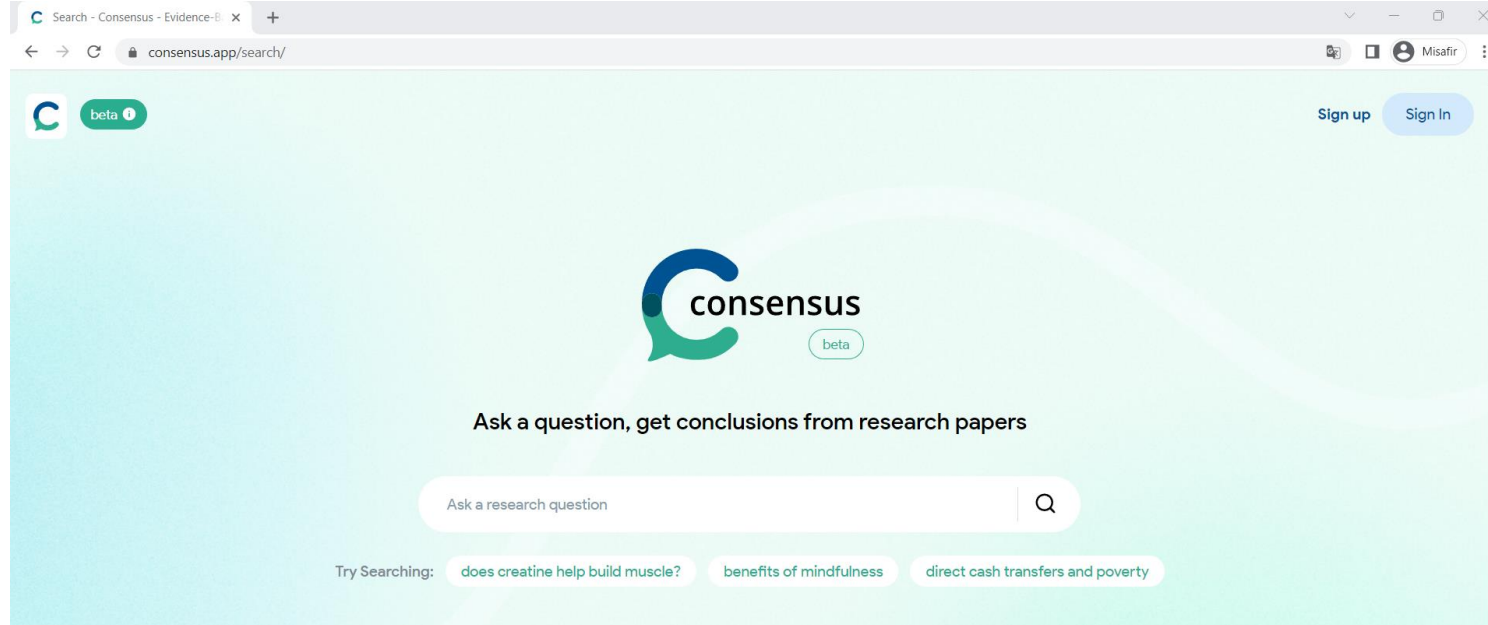
22 Mayıs 2025

4 - Test ve Analizleri Metne Çevirmek

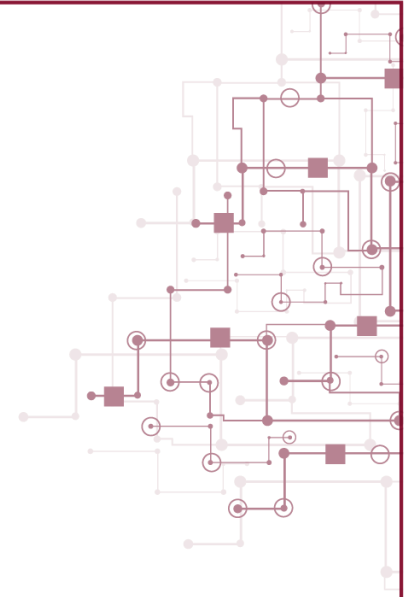
5 - Literatür Araştırmasını Metne Çevirmek (Cümle Bulma)

Alıntı yapmak için cümlenin tam olarak nerede geçtiğini bulmak gerekir.

- Consensus
- SentenceSearch

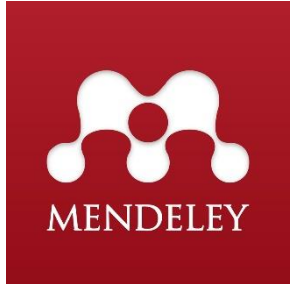

6 - Atıf Vermek ve Kaynakça Düzenlemek

Atıf ve kaynakça düzeni yayının kalitesini etkileyen çok önemli bir faktördür.

1. Mendeley
2. Endnote
3. Zotero

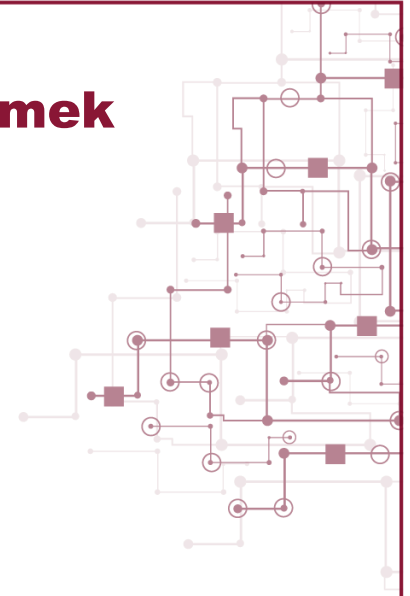

EndNote™

7 - Dokümanı düzenlemek ve dergi formatına hazır hale getirmek

9- Dokümanın hakem raporlarına göre revize edilmesi

Bir yayının düşünce sürecinden yayımlanmasına kadar geçen süreci maddelere ayırabiliriz.

1. Gramer Kontrol
 - Gramerly
 - Ginger
2. Akademik Metin Üretimi
 - ChatGPT
 - Google BART
 - Microsoft Bing AI
3. Genel Metin Üretimi
 - rytr.me
 - Writesonic
 - Jasper
 - Notion AI

Ne Yapabiliriz?

~~While Despite the recent popularity of ChatGPT has recently become very popular,~~ the field of AI has a ~~longrich~~ history and ~~philosophy~~. ~~This paper intends philosophical foundation. The purpose of this article is to exploreutilize a speculative methodology to investigate~~ the promises and ~~pitfallsdrawbacks~~ of the Generative Pre-trained Transformer (GPT) AI and ~~potentiallypotential~~ future technologies ~~by adopting a speculative methodology.~~ Speculative future narratives, with a specific focus on educational contexts, are ~~provided in an attemptpresented~~ to identify emerging themes and discuss their implications for education in the 21st century. ~~Affordances of (using) AI~~ The narratives are also used to describe and analyze the ~~possibilities and potential negative effects of Artificial Intelligence in Education (AIEd) and possible adverse effects are identified and discussed which emerge from the narratives. It is argued).~~ The article contends that ~~now the current moment is~~ opportune for defining the ~~bestrespective contributions~~ of times to define human ~~vshumans and~~ AI contribution to education ~~because AI can accomplish more and more, given that AI could now carry out a wider range of educational activitiestasks~~ that used to be the prerogative of ~~were~~ previously reserved for human educators. ~~Therefore, it~~As such, there is imperative ~~a pressing need~~ to ~~rethinkreconsider~~ the ~~respective~~ roles of technology and human educators in education ~~with, taking a future-oriented mindsetperspective.~~

Bard

Reset

Bard A

FAQ

Updat

Help &

İstanbul'da traffic jams ve çözümü ile ilgili İngilizce 250 kelimelik bir akademik eser yazar mısın?

✓ Araniyor: 'İstanbul traffic jam solution academic paper 250 words'

✓ Sizin için yanıtlar oluşturuluyor...

Merhaba! İstanbul'da trafik sıkışıklığı ve çözümü hakkında 250 kelime uzunluğunda bir akademik makale yazabilirim ancak bu konuda araştırmalar yapmak ve kaynaklar bulmak gerekiyor. Bu konuda daha önce yapılmış çalışmalar var. Örneğin, Emrah Akyuz tarafından yapılan bir çalışmada İstanbul'daki trafik sıkışıklığına neden olan faktörler ve çözüm önerileri ele alınmıştır ¹. Ayrıca, Academia.edu'da da benzer bir çalışma bulunmaktadır ². Bu kaynaklardan yararlanarak kendi makalenizi yazabilirsiniz. Yardımcı olabildiysem ne mutlu bana! 😊

¹: Akyuz, E. (2015). The solutions to traffic congestion in Istanbul. ResearchGate.
https://www.researchgate.net/profile/Emrah-Akyuz/publication/282350856_The_solutions_to_traffic_congestion_in_Istanbul/links/564e6f6208aeafc2aab1d5a7/The-solutions-to-traffic-congestion-in-Istanbul.pdf

²: THE SOLUTIONS TO TRAFFIC CONGESTION IN ISTANBUL. (n.d.). Academia.edu. Retrieved May 17, 2023, from
https://www.academia.edu/17510575/THE_SOLUTIONS_TO_TRAFFIC_CONGESTION_IN_ISTANBUL

Daha fazla bilgi: 1. researchgate.net 2. academia.edu 3. researchgate.net

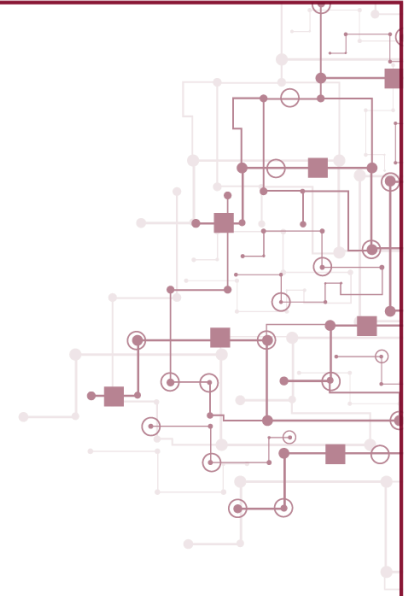
1 / 20 ●

Bard may display inaccurate or offensive information that doesn't represent Google's views.

Causes of Traffic Congestion:

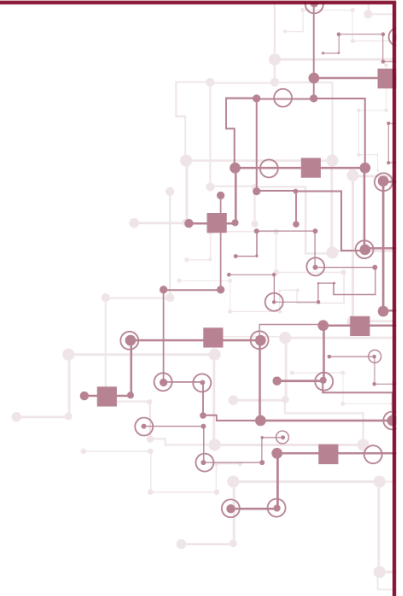
22 Mayıs 2025

Metin Üretim Sistemleri ile Ne Yapabiliriz?

- Akademik Metin Düzenleme. Gramer Düzenleme. İçerik ve noktalama işareti düzenleme.
 - «Akademik bir yayında kullanılacak aşağıdaki metni gramer olarak düzelt»
- İngilizce ve Türkçe Çevirileri Akademik Olarak Yapabilmek.
 - «Akademik bir yayından aldığım aşağıdaki metni akademik dile uygun Türkçeye çevir»
- Yazıyı paraphrase et ve yeniden yaz.
 - «Akademik bir yayının parçası olan aşağıdaki metni akademik bir dilde paraphrase et»
- Özetleme veya Genişletme
 - «Aşağıda yer alan akademik 3 paragrafı 200 kelime ile sınırlandıracak şekilde özetle ve kısalt»
- Referansları Değiştirmek ve Düzeltmek
 - «Aşağıda bulunan referansları APA formatına Çevir.»
 - «Aşağıda bulunan referanslarda APA formatına uymayan kısımları belirt»

Metin Üretim Sistemleri ile Ne Yapabiliriz?

- Veri Düzeltme
 - «Ekteki veriyi JSON formatından CSV formatına çevir.»
- Hakemlik Yap
 - «Ekte yazdığım makaleyi bir akademik hakem gözünden değerlendirip eleştirir misin»
- Yazıyı Özelleştir
 - «Ekteki akademik yazıyı akademik bir dilde tekrar yaz»
 - «Ekteki akademik yazıyı ifade eden ve öne çıkartan highlight cümleleri yaz»
 - «Ekteki akademik yazı için özet yaz»
 - «Ekteki akademik yazı için başlık ve anahtar kelime önerir misin?»
- Yazıyı Tartış
 - «Ekteki tablo ve sonuçları tartışarak farkları yazar mısın?»
 - «Ekteki 2 akademik yayının farklarını yazdığım paragrafa göre çıkartarak karşılaştırmayı yazar mısın»

Benzerlik Tespit

- Geleneksel Benzerlik Algoritmaları
 - Turnitin – İntihal.net – İthenticate
- AI Tabanlı Benzerlik Algoritmaları
 - zerogpt.com (Sadece İngilizce)
 - Turnitin AI Based (Sadece İngilizce)
 - platform.openai.com/ai-text-classifier

ZeroGPT
AI Detector Tool

ELSEVIER

About Elsevier

Products & Solutions

Services

Shop & Discover

Search Q

Home > About > Policies > Publishing ethics > The use of AI and AI-assisted writing technologies in scientific writing

The use of AI and AI-assisted writing technologies in scientific writing

Frequently asked questions

Why has Elsevier decided that AI and AI-assisted tools cannot be credited as an author on published work? ✓

Does this policy cover tools that are used to check grammar and spelling, and reference managers that enable authors to collect and organize references to scholarly articles? ✓

Does this policy refer to AI and AI-assisted tools that are used in the research process, for example to process data? ✓

In which section of the manuscript should authors disclose the use of AI-assisted technologies, and where will this statement appear in the article if it is accepted for publication? ✓

Can authors use AI-assisted tools to create or alter images that they publish in their work? ✓

How does Elsevier handle copyright if the authors credit an AI or AI-assisted tool in their article? ✓

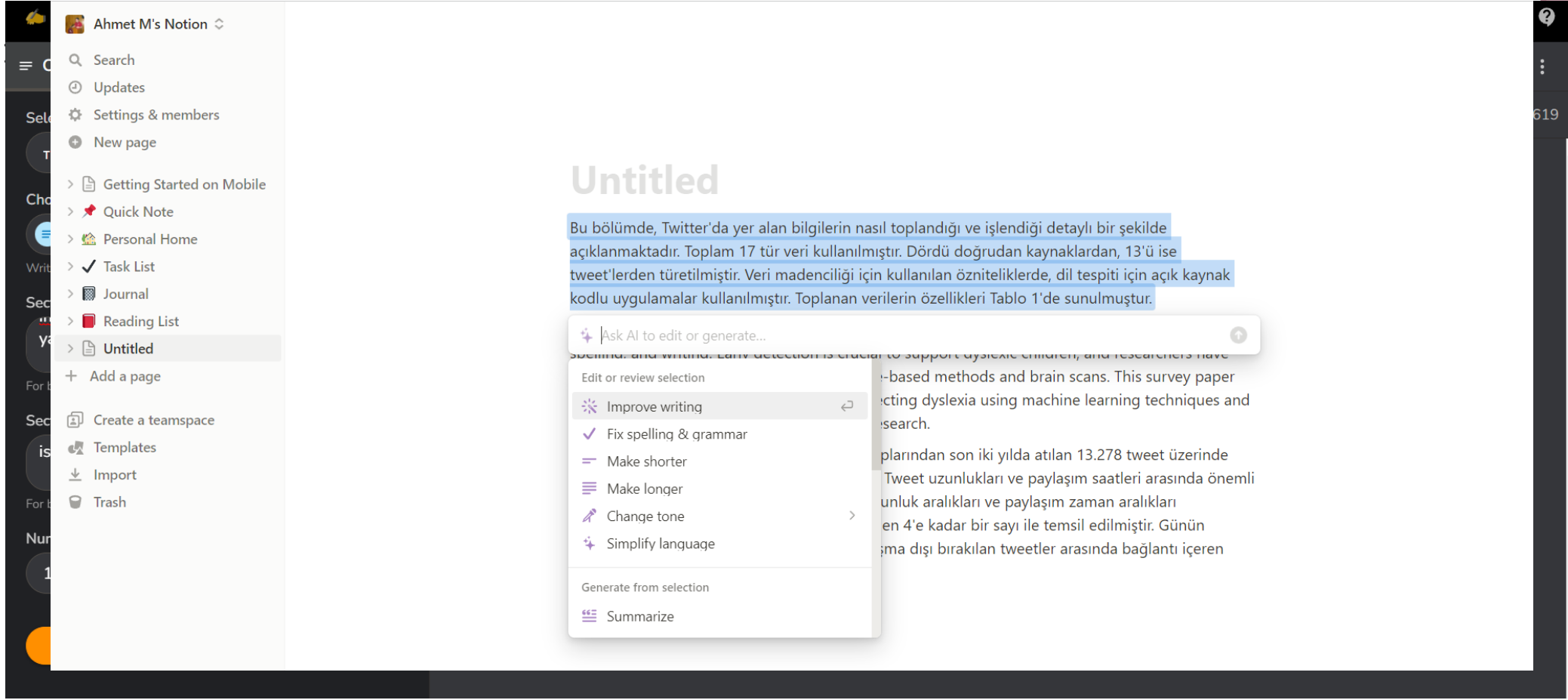

The AI writing on the wall

IN-TEXT Citations

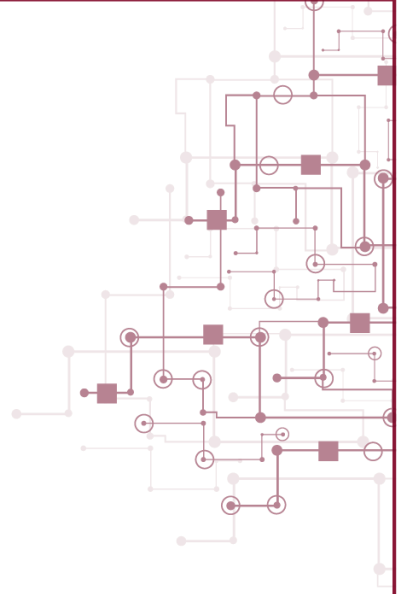
Italics and Quotation Marks

Ne Yapabiliriz?

The screenshot shows a Notion workspace for 'Ahmet M's Notion'. The sidebar on the left contains a search bar, 'Updates', 'Settings & members', 'New page', and a list of pages including 'Getting Started on Mobile', 'Quick Note', 'Personal Home', 'Task List', 'Journal', 'Reading List', and 'Untitled'. The main area displays a document titled 'Untitled' with a text block that reads: 'Bu bölümde, Twitter'da yer alan bilgilerin nasıl toplandığı ve işlendiği detaylı bir şekilde açıklanmaktadır. Toplam 17 tür veri kullanılmıştır. Dördü doğrudan kaynaklardan, 13'ü ise tweet'lerden türetilmiştir. Veri madenciliği için kullanılan özniteliklerde, dil tespiti için açık kaynak kodlu uygulamalar kullanılmıştır. Toplanan verilerin özellikleri Tablo 1'de sunulmuştur.' Below the text block, there is a dropdown menu with options: 'Ask AI to edit or generate...', 'Edit or review selection', 'Improve writing', 'Fix spelling & grammar', 'Make shorter', 'Make longer', 'Change tone', 'Simplify language', 'Generate from selection', and 'Summarize'.

10 Maddede Akademik Yayın Süreçleri

Bir yayının düşünce sürecinden yayımlanmasına kadar geçen süreci maddelere ayırabiliriz.

1. Çalışılabilecek Konuları Tespit Etmek
2. Literatür Araştırması Yapmak
3. Deney test ve diğer analizleri yapmak
4. Test ve Analizleri Metne Dökmek
5. Literatür Araştırmasını Metne Dökmek
6. Metinleri tek bir doküman haline getirmek
7. Dokümanı düzenlemek ve dergi formatına hazır hale getirmek
- 8. Dokümanın dergiye gönderilmesi**
9. Dokümanın hakem raporlarına göre revize edilmesi
- 10. Dokümanın Yayımlanması**

Diğer Kaynaklar

- <https://www.boardofinnovation.com/blog/chatgpt-vs-bing-ai-a-side-by-side-comparison-of-20-innovation-use-cases/>
- https://www.youtube.com/watch?v=ktRVrTNUWdE&ab_channel=Gazi%C3%9CniversitesiE%C4%9FitimBilimleriEnstit%C3%BCs%C3%BC
- <https://zenodo.org/record/7803703>
- <https://academic.oup.com/ehjopen/article/3/2/oead007/7035425?login=false>
<https://www.bemsreports.org/index.php/bems/article/view/132>

Sorularınız?

